

STRATEGI FOR VISUELL KUNST I NORD-NORGE

bedre.no

Nordnorsk kunstliv mot 2020

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
Sammen om visuell kunst	3
Strategi for visuell kunst i Nord-Norge	5
Nordnorsk kunsthiv mot 2020	5
Den nordnorske kulturavtalen 2010–2013	5
Visjon	5
Mål og visjoner for visuell kunst	5
Visuell kunst – et felt i endring	6
Visuell kunst i Nord-Norge	6
Seks strategier for økt produksjon og formidling	7
1. Opprette nytt nordnorsk finansieringsprogram for produksjon og formidling	8
Innsatsområde – finansieringsprogram for produksjon og formidling	9
2. Utstillingshonorar til kunstnere	10
2.1 Innføring av prinsipp om utstillingshonorar	10
Innsatsområde – utstillingshonorar	10
2.2. Stipender	11
Innsatsområde – stipend	11
3. Styrke arenaer for formidling av kunst og styrke turnéapparatet	11
3.1 Arenautvikling	12
Innsatsområder - arenautvikling	12
3.2. Kunst i offentlige rom	13
Innsatsområde – kunst i offentlig rom	13
3.3. Utvikle turnéapparat og lokale arrangører	13
Innsatsområder – turnéapparat	13
4. Styrke fagmiljøet gjennom kompetanseheving og faglige nettverk	14
4.1. Faglige kompetansenettverk generelt	14
Innsatsområde – faglige nettverk generelt	15
4.2. Museale oppgaver – samling, bevaring og formidling av samtidskunst	15
Innsatsområder – museale oppgaver	15
4.3. Samisk kunst	15
Innsatsområder – samisk kunst	16
4.4. Utdanning og videreutdanning	16
Innsatsområder – utdanning og videreutdanning	17
4.5. Stimulere og styrke kunstkritikken	17
Innsatsområder – kunstkritikk	17
4.6. Artist in Residence (AiR)	17
Innsatsområder – AiR	18
5. Internasjonalisering	18
Innsatsområder – internasjonalisering	19
6. Stimulere flere etableringer av kunstnerisk næringsvirksomhet	20
Innsatsområder – kunstnerisk næringsvirksomhet	21
6.1. Kunstnerisk tilknyttede arbeidsplasser	21
Innsatsområder – kunstnerisk tilknyttete arbeidsområder	22

Bildehenvisning forside:

Skulpturlandskap Nordland : *Syv magiske punkter*

Årstall: 1994

Kunstner: Martti Aiha

Sted: Skånland kommune

Fotograf: Werner Zellien

Juni 2011

Sammen om visuell kunst

Den Nordnorske Kulturavtalen 2010 – 2013 har gitt Landsdelsrådet for kultur i oppgave å finne felles strategier på områder i kulturfeltet hvor landsdelen er særlig tjent med å samordne innsatsen. Visuell kunst er et av våre satsingsområder hvor vi mener vi kan få til langt mer om vi arbeider sammen. Vi mener dette vil gi resultater til det beste for kulturlivet, og for befolkningen i landsdelen.

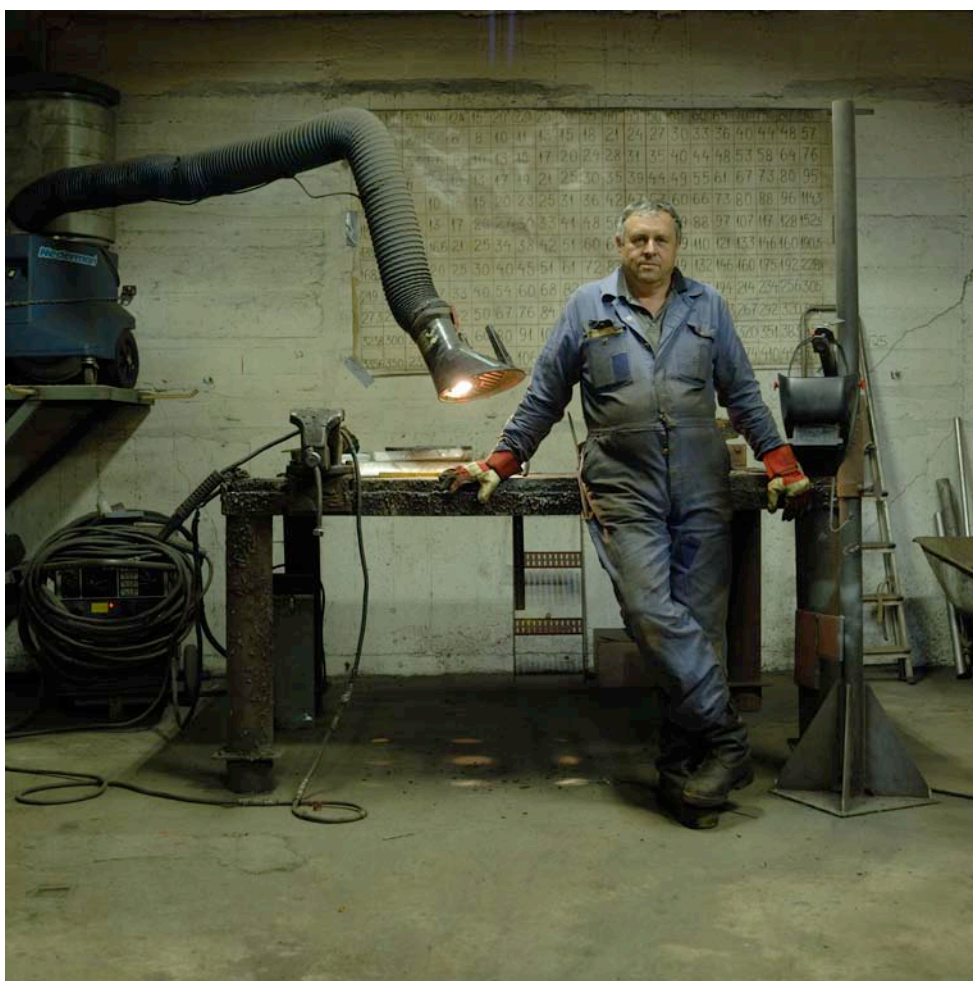
Fylkestingene i Nordland, Troms og Finnmark står samlet bak *Strategi for visuell kunst i Nord-Norge – Nordnorsk kunstliv mot 2020*. Den ble vedtatt av alle tre fylkesting i juni 2011 som et tillegg til Den Nordnorske kulturavtalen 2010 – 2013. Det vitner om vilje til å satse. Strategien har sin bakgrunn i en lengre prosess der det også har vært dialog med kunstmiljøene, både de som produserer kunst og de som formidler den.

Strategien legger grunnlaget for videre jobb i de tre fylkeskommunene med området visuell kunst. Den peker på noen felles hovedsatsninger, men gir også rom for egne løsninger for hvert av fylkene. Nord-Norge står ovenfor en rekke utviklingsoppgaver, vi går en spennende tid i møte – der kunsten skal ha en sentral plass.

Marit Tennfjord, fylkesråd for kultur og miljø i Nordland

Mariam Rapp, fylkesråd for kultur, miljø og helse i Troms

Ann-Solveig Sørensen, fylkesvaraordfører i Finnmark

Aslaug Juliussen, *Hornild*, mixed media, 2005. // Fra utstillingen Gierdu – bevegelser i samisk kunstverden, en vandreutstilling i regi av SKINN og RiddoDuottarMuseat. // Foto: RDM Marvin Pope

Elin Andreassen, *Havtor*, fotografi, 2007. // Den Nordnorske kunstutstilling 2008. // Foto: EA

Strategi for visuell kunst i Nord-Norge

Nordnorsk kunstliv mot 2020

Den nordnorske kulturavtalen 2010–2013

Strategi for visuell kunst i Nord-Norge tar utgangspunkt i visjoner og mål i *Den nordnorske kulturavtalen 2010 – 2013* – både slik de formuleres på et overordnet plan og slik de formuleres spesifikt i forhold til visuell kunst.

Den nordnorske kulturavtalen er en samarbeidsavtale mellom Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner som regulerer fordelingen av det regionale tilskuddet til en rekke nordnorske kunst- og kulturinstitusjoner med landsdelsansvar. Landsdelsrådet for kultur er et politisk råd som består av fylkesrådene for kultur i Nordland, Troms og Finnmark. Avtalen gir Landsdelsrådet for kultur i oppdrag å utvikle strategier og drive politikktutforming innen visse felles satsingsområder. Ett av dem er visuell kunst.

Visjon

Det nordnorske kultursamarbeidet skal bidra til et profesjonelt kulturliv som er mangfoldig, inkluderende, med høy kvalitet og er en drivkraft for utvikling og vekst i landsdelen. Kultursamarbeidet skal være en basis for internasjonalt samarbeid med hovedvekt på Nordområdene.

Mål og visjoner for visuell kunst

Fylkeskommunene ønsker å legge forholdene bedre til rette for kunstproduksjon og kunstformidling. Målet er at det skal være attraktivt å være skapende kunstner i Nord-Norge, og at landsdelen skal ha vitale og profesjonelle fagmiljøer og institusjoner for visuell kunst slik at det skapes, produseres og vises visuell kunst på internasjonalt nivå i landsdelen. Det er et mål å stimulere til økt skapende virksomhet, produksjon og formidling av visuell kunst av høy kvalitet som er tilgjengelig for alle. Det er et mål å få til en bredere og bedre satsing på kunst i landsdelen gjennom koordinering og samordning av ulike roller og offentlige virkemidler innen visuell kunst.

I dag kommer kun en liten prosent av de offentlige midlene innen kunst kunstnerne til gode, og det er derfor et mål å videreutvikle støtteordninger som gjør det attraktivt å produsere og stille ut kunst i Nord-Norge.

I samarbeid med kunstnerorganisasjonene og -institusjonene skal det utarbeides en strategi for å styrke den visuelle kunstens betingelser i Nord-Norge. Med en sterk offentlig organisasjon med utgangspunkt i de eksisterende kunstinstitusjonene, vil vi oppnå en sterk satsing på samtidskunst, synergieffekter i form av økt kompetanse, økt formidling og økt antall produksjoner innen feltet, og ikke minst gjøre det attraktivt for norske og internasjonale kunstnere å skape og stille ut i landsdelen. Behovet for å styrke kompetansen innen både produksjon og formidling er et uttalt ønske fra kunstfeltet selv. Også dette vil være en viktig del av kunstorganisasjonens funksjon og oppgave. (Den nordnorske kulturavtalen, s. 6)

Visuell kunst – et felt i endring

Det nordnorske kultursamarbeidet skal bidra til et profesjonelt kulturliv som er mangfoldig, inkluderende, med høy kvalitet og er en drivkraft for utvikling og vekst i landsdelen. (Den nordnorske kulturavtalen 2010–2013). Begrepet ”visuell kunst” innbefatter et bredt spekter av skapende uttrykksformer – billedkunst, skulptur, kunsthåndverk, kunst i offentlige rom, performance, funksjonell kunst, relasjonell og stedsspesifikk kunst, videokunst, installasjoner – bare for å nevne noen.

Feltet for visuell kunst har vært i sterk endring de siste 10-15 årene. Det har skjedd en utvikling av nye uttrykk, samarbeidsformer og arenaer. Dagens kunstproduksjon foregår ofte utenfor institusjoner, kunstnere knytter seg sterkere opp til internasjonalt kunstliv enn tidligere, og nye uttrykk har ført til at tverrfaglige og kollektive kunstproduksjoner er blitt vanligere. Mye av kunsten som skapes er ikke-kommersiell. Kuratorer spiller en stadig sterkere rolle i produksjon og formidling av kunst, og kunstkritikken har blitt stadig viktigere for den offentlige samtalen omkring kunst. Slike endringer i kunstfeltet gjør det nødvendig også å se på behovet for endringer i kulturpolitikken.

I april 2010 anmodet kunstnerorganisasjonene om en bred utredning for det visuelle kunstfeltet, som kunne munne ut i en konkret handlingsplan for å bedre produksjonsvilkårene for visuell kunst. To måneder senere ba også Norsk kulturråd om en gjennomgang av feltet for visuell kunst. Også Norsk kulturråd påpekte at de store endringene i det visuelle kunstfeltet har skapt et behov for en fornyet kunstpolitikk som er tilpasset dagens kunstverden. Kulturdepartementet satte i høsten 2010 i gang et arbeid som skal munne ut i en stortingsmelding om visuell kunst.

Visuell kunst i Nord-Norge

Nord-Norge har et relativt aktivt kunstliv. Her er utdanningsinstitusjoner fra grunnskole til akademnivå, to nasjonale museer, over tjue kunstforeninger, to kunstnersentre, landsdelsutstillinger, internasjonale festivaler, produksjonsfelleskap, gjesteatelierer, kunstnerdrevne visningsrom og private gallerier.

Tromsø har et stort fagmiljø innen visuell kunst. Det er representert gjennom Nordnorsk kunstmuseum, Kunstakademiet og kunstvitenskap ved Universitetet i Tromsø, Troms fylkeskultursenter med landsdelens største kunstnerfelleskap og Tromsø kunstforening med sitt nasjonale og internasjonale program.

Opprettelsen av Kunstakademiet ved Universitetet i Tromsø har styrket kompetansemiljøet i hele landsdelen og bidratt til betydelig fornyet aktivitet. Nylig fikk to nye kunstnerdrevne visningsrom i Tromsø treårig driftsstøtte fra Norsk kulturråd – som to av fem i landet. Nordnorsk kunstmuseum har årlig et omfattende program som omfatter både samtidskunst og eldre kunst. Trastad samlinger i Kvæfjord har landets største samling av kunst innen Outsiders Art. Samisk kunstnersenter har utvidet virksomheten og forbereder flytting til større lokaler sentralt i Karasjok. Det er større aktivitet i Lofoten etter fusjoneringen av Nordnorsk kunstnersenter og Lofoten International Art Festival (LIAF). Pikene på broen i Kirkenes driver internasjonalt kunstsamarbeid i Barentsregionen, gjennom festivalen Barents Spektakel, og kunstnerutvekslingsprogrammet BAR International. Skulpturlandskap Nordland utvides fortsatt – kunstverkene har betydning for lokalbefolkningen og for internasjonal profilering av Nordland og Norge.

Gjennom det nordnorske kultursamarbeidet yter Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner støtte til en rekke institusjoner og organisasjoner med landsdelsansvar. På feltet for visuell kunst, er følgende omfattet av avtalen: Nordnorsk kunstnersenter (NNKS) og herunder LIAF, begge i Vågan; Se kunst i Nord-Norge (SKINN), Bodø; Den Nordnorske Kunstutstilling (Nordnorsken), Bodø; Nordland kunst- og filmfagskole, Vågan; Festspillene i Nord-Norge, Harstad; Trastad samlinger, Kvæfjord; samt landsdelsdekkende organisasjoner for skapende kunstnere, dvs. Nordnorske bildende kunstnere og Norske kunsthåndverkere, avd. Nord-Norge.

Flere av disse mottar også statlig støtte. I tillegg kan selvsagt både institusjoner, produsenter og kunstnere i Nord-Norge søke ulike nasjonale og internasjonale støtteordninger, for eksempel gjennom Norsk kulturråd, Kulturkontakt Nord, EUs kulturprogram eller BarentsKult, og kunstnere kan søke nasjonale kunstnerstipend og garantiinntekt. De tre fylkeskommunene har også hver for seg ulike kunstner- og/eller reisestipend.

Denne strategien omfatter innsatsområder som de tre fylkene vil fremme og arbeide for *i fellesskap*.

Under arbeidet med å utforme en ny strategi for visuell kunst i Nord-Norge, er det avdekket en rekke behov for det visuelle kunstfeltet. Mange av disse behovene gjelder også på et nasjonalt plan. Det er derfor viktig å se den nordnorske strategien i relasjon til utredningene og tiltakene som etter hvert fremmes på nasjonalt nivå. Nord-Norge har i tillegg spesifikke regionale utfordringer som det må tas hensyn til.

Hovedmålsettingen for strategien er å styrke produksjon og formidling av visuell kunst av høy kvalitet i Nord-Norge. Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner mener det er viktig å sikre at Nord-Norge har et levende og sterkt kunstliv, at nordnorske kunstnere kan være aktører på den globale kunstscenen, og at det formidles kunst på internasjonalt nivå over hele Nord-Norge. En bevisst satsning på kultur er ikke bare en satsning på kunstrelaterte opplevelser for befolkningen, men også på stedsutvikling og reiselivsnæring, på identitet og livskvalitet.

Seks strategier for økt produksjon og formidling

Det er et mål å stimulere til økt skapende virksomhet, produksjon og formidling av visuell kunst av høy kvalitet som er tilgjengelig for alle. (Den nordnorske kulturavtalen 2010–2013)

Først en begrepsavklaring: Begrepet ”kunstproduksjon” kan dreie seg om a) det arbeidet som hver enkelt skapende kunstner gjør på sitt arbeidssted, og også b) produksjon av en større utstilling eller annen type prosjekt. Begrepet ”formidling” kan forstås som a) å presentere kunst gjennom en utstilling eller prosjekter, eller b) som formidling av selve utstillingen, for eksempel gjennom kunstpedagogikk, publikasjoner, workshops, omvisninger og lignende.

1. Opprette nytt nordnorsk finansieringsprogram for produksjon og formidling

En av de store utfordringene i Nord-Norge er mangel på produksjonsmidler til utstilling og andre kunstprosjekter. Dette betyr for eksempel at institusjoner ikke kan bidra så mye til at det skapes ny kunst i den grad de gjerne kunne ønske.

Også frie grupper, festivaler og andre kunstner- og kuratoriniterte virksomheter har behov for frie og fleksible midler til produksjon, utstilling og formidling. For å skape og formidle kunst på internasjonalt nivå, må det finnes økonomiske rammevilkår som gjør det mulig å produsere og distribuere kunst.

Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner ønsker derfor å opprette et nytt nordnorsk finansieringsprogram med produksjonsmidler til nyskapende kunstprosjekter, og til nye arenaer for møter mellom kunst og publikum. Opprettelsen av et slikt finansieringsprogram vil være et nytt og solid grep for å styrke produksjon og formidling av visuell kunst, og en måte å samordne offentlige virkemidler for å få til en bredere og bedre satsing på kunst, slik Den nordnorske kulturavtalen har som mål. Med opprettelsen av et slikt program vil det kunne tilføres friske midler til produksjon og formidling, og Nord-Norge vil få en tilskuddsordning som raskt vil kunne plukke opp endringer i kunstlivet.

Programmet opprettes som en prøveordning over 3 år. Eventuell videreføring evalueres og vurderes innen utgangen av år 3. Et slikt program forutsetter at fylkeskommunene og staten i fellesskap bidrar med finansiering. Programmet skal bidra med produksjonsstøtte til større prosjekter, som landsdelsdekkende utstillinger, kunstprosjekter på festivaler og lignende, men også innbefatte fleksible produksjonsmidler som kan ivareta mindre, nyskapende miljøer. Programmet bør ha tilgjengelig midler til reisestøtte for kompetansehevende tiltak for kunstnere og frie produsenter.

Alle aktører skal i prinsippet kunne søke; kunstnere for kunstproduksjon (enkeltvis og fellesskap), institusjoner og andre arenaer for utstillingsproduksjon, kuratorer og arrangører. Produksjonsmidlene i det nye nordnorske finansieringsprogrammet skal være et supplement til støtteordninger fra Norsk kulturråd – ikke en erstatning eller konkurrerende ordning.

Finansieringsprogrammet skal eies av de tre fylkeskommunene i fellesskap. Landsdelrådet skal bestemme programmets størrelse og fordelingsnøkkel. Produksjonsmidlene skal forvaltes av et høyt kvalifisert kunstfaglig råd, og etter prinsippet om armlengdes avstand. Programmets sekretariat søkes lagt til Nordnorsk kunstnersenter i prøveperioden.

Programmet skal ha egne vedtekter som nærmere definerer kriterier og organisering, herunder oppnevning av kunstfaglig råd. Kriteriene skal stimulere til samarbeid mellom institusjoner og organisasjoner og prosjektets relevans og kunstfaglige kvalitet skal være avgjørende for tildeling av midler. Primæraktivitet skal være lokalisert i Nord-Norge.

Innsatsområde – finansieringsprogram for produksjon og formidling

Det skal opprettes en nytt nordnorsk finansieringsprogram til produksjon og formidling av kunst. Programmet skal ha en kombinasjon av fylkeskommunale og statlige midler. Eierskapsstruktur og forvaltningsorgan for finansieringsprogrammet må avklares. I første omgang opprettes programmet som en 3 årig prøveperiode og sekretariatsfunksjonen søkes lagt til Nordnorsk kunstnersenter. Vedtekter og kriterier for tildelinger fra fondet må utarbeides.

2. Utstillingshonorar til kunstnere

2.1 Innføring av prinsipp om utstillingshonorar

De nordnorske fylkeskommunene ønsker at det skal innføres et prinsipp om utstillingshonorar for kunstnere som stiller ut i statlig og fylkeskommunalt støttede institusjoner, utstillinger og arenaer i Nord-Norge. I dag er det på langt nær alle visningsarenaer som betaler kunstnere honorar for utstillingsoppdrag.

Kunstnere med utstillingsavtale kan i dag søke om *utstillingsstipend* fra Norsk kulturråd. Dagens avtale om *utstillingsvederlag* gjelder kun for *statlig* finansierte institusjoner og/eller utstillinger. Satsene er lave, og dekker kun en liten del av utgiftene kunstnerne har i forbindelse med en utstilling.

Nye ordninger for utstillingshonorar i Nord-Norge bør utarbeides i samarbeid med kunstnerorganisasjonene. Den nye ordningen bør kalles *utstillingshonorar* for å understreke at det er snakk om lønn for utført arbeid. Avtale om honorar bør inngås mellom partene (produsenten og kunstneren) direkte, slik det gjøres ved produksjoner ved kulturinstitusjoner innen de andre kunstuttrykkene (teatre, festivaler, kulturhus og lignende).

Fordelen med utstillingshonorar er at visuelle kunstnere blir honorert for avtalt innsats og at offentlig støtte går til kunstnere som aktivt formidler prosjektene sine. Innføring av utstillingshonorar vil også innebære en spredning av kunstfaglig skjønn, da det vil være de mange utstillingsarenaene som foretar utvelgelse.

Utstillingshonorarer vil videre gjøre det mer attraktivt for kunstnere å stille ut i Nord-Norge. Utstillingshonorar er særlig viktig ved ikke-kommersiell kunst, der kunstneren ikke kan forvente inntekter fra salg.

Det er et mål at utstillingshonorar skal gjelde på et nasjonalt nivå, og for alle utstillinger eller prosjekter som mottar statlig og fylkeskommunalt tilskudd. Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommune ønsker at Nord-Norge kan bli et pilotområde for utprøving av en ordning der alle produsenter som mottar statlig og fylkeskommunalt støtte pålegges å innføre avtaler med utstillingshonorar. Man kan for eksempel prøve ut nye ordninger over en periode på tre år. Det anbefales at dette evalueres, slik at vi ser hva slags virkninger ordningen har i perioden.

Innsatsområde – utstillingshonorar

Avtaler om utstillingshonorar for kunstnere innføres som prinsipp for kunst- og kulturinstitusjoner og produsenter som mottar fylkeskommunal og statlig støtte i landsdelen. Fylkeskommunene i Nordland, Troms og Finnmark ønsker å legge dette inn som krav ved alle tildelinger fra 2012, og oppfordrer Kulturdepartementet til å gjøre samme prinsipp gjeldende for statstilskudd. Fylkeskommunene ønsker å innføre prinsippet om utstillingshonorar som et pilotprosjekt i perioden 2012–2014. I løpet av 2014 evalueres ordningen før eventuell videreføring av ordningen på permanent basis. Gjennom en evaluering vil man se hvilke konsekvenser ordningen har hatt, og hvilke virkninger den har skapt.

2.2. Stipender

Kunstnerne selv fremhever arbeidsstipender som viktige for faglig fordypning og utvikling, og etableringsstipender som viktige for å ha mulighet til å kunne etablere seg som kunstner. På dette området eksisterer statlige ordninger. Stipender er imidlertid kostbare, og går til få kunstnere. Ulike former for prosjektstøtte vil i større grad kunne skape møteplasser og kunnskapsutveksling. Det er i prosjektbasert arbeid man har det kreative møtet mellom kunstner, kurator/produsent og visningsarena. Prosjektstøtte gir også visshet om at det kommer noe tilbake til publikum i form av utstilling eller andre kunstneriske hendelser.

Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommune prioriterer derfor å satse på prosjektstøtte gjennom det nye finansieringsprogrammet, samt å innføre utstillingshonorar, heller enn å etablere egne nordnorske arbeidsstipender som felles satsingsområde for de tre fylkeskommunene. Ansvar for eventuelle regionale arbeidsstipender ligger derfor fortsatt hos hvert enkelt fylke. Det finnes også gode nasjonale ordninger for arbeidsstipend. Støtte til forprosjekt gjennom finansieringsprogrammet – dvs. ordningen med at kunstnere skal kunne søke midler før en konkret avtale om utstilling/formidling foreligger, vil kunne imøtekomme kunstnerens behov for tid til idéutvikling og fordypning.

Fylkeskommunene i Nord-Norge oppfordrer kommunene til å satse på etablering av kunstnerarbeidsplasser gjennom å tilby rimelige verksteder og etableringsstipender. Stipend knyttes til Artist in Residence-programmer, se punkt 4.6.

Innsatsområde – stipend

Det er den enkelte fylkeskommunes ansvar å vurdere hva slags stipendordninger de eventuelt ønsker å ha, samt å utvikle disse.

Anders Sietvold Moe: *Untitled (passage for reflection)*, 2011. // Vadsø kunstforening. Fra prosjektet Uten ramme: Nye rom, 2010 – 2011. Produsert av SKINN i samarbeid med Tromsø kunstforening. // Foto: Sonja Sitala

3. Styrke arenaer for formidling av kunst og styrke turnéapparatet

3.1 Arenautvikling

Nord-Norge har flere ulike arenaer for visning og formidling av kunst i dag – kunstnersentre, kunstforeninger, festivaler og gallerier. Det finnes også to museer i Nord-Norge med betydelige kunstsamlinger; Nordnorsk kunstmuseum i Tromsø og de samiske kunstsamlinger ved RidduDuottarMuseat i Karasjok. Begge har ansvar for formidling av sine samlinger til hele landsdelen.

Landsdelen har et nettverk av 18 kunstforeninger som alle er medlemmer i Norske kunstforeninger, flere av disse har et betydelig program som f eks kunstforeningene i Rana, Bodø, Svolvær, Tromsø, Harstad, Alta og Vadsø. Kunstforeningene i Bodø, Harstad og Tromsø har ansatt personale.

SDG/Samisk kunstnersenter ønsker å formidle samisk kunst gjennom turnering av utstillinger, både i landsdelen, nasjonalt og internasjonalt. Som et ledd i å styrke arenaen for kunst kan Samisk kunstnersenter utvide sitt virke og forsterke sitt landsdelsdekkende arbeid og tas inn i Den Nordnorske Kulturavtalen.

Likevel er det en generell mangel på gode visningssteder i hele landsdelen, og særlig steder som kan ta i mot og formidle større utstillinger.

For å nå kulturavtalens mål om at kunst av høy kvalitet skal være tilgjengelig for alle, må det arbeides for flere gode og alternative visningssteder for kunst og særlig for samtidskunst.

Det er behov for gode lokaler som er attraktive for kunstnere å stille ut i, og for publikum å komme til. Ett viktig tiltak vil kunne være å opprette og/eller oppgradere visningsrom for kunst i tilknytning til bibliotek, kulturhistoriske museer og kulturhus.

Kunstscenen i Nord-Norge må også styrkes gjennom bevisst satsning på arenaer som er spennende i et internasjonalt perspektiv, som festivaler, residensprogrammer (AiR-programmer) og større kunstprosjekter (se også punkt 5 – internasjonalisering).

Når det gjelder utvikling av visningsarenaer, vil noen tiltak være fylkeskommunalt ansvar, enten enkeltvis eller på landsdelsnivå, mens andre tiltak er på statlig eller kommunalt nivå. Landsdelsrådet kan ta opp aktuelle saker av felles betydning, med statlig nivå, og på den måten bidra til å støtte opp om institusjoner av felles interesse i Nord-Norge. På lokalt nivå er det naturlig at fylkeskommunene kan finne ulike løsninger i samarbeid med kommunene og aktørene i feltet.

Formidlings- og arrangørkompetansen hos mindre arrangører må også styrkes

Innsatsområder - arenautvikling

1. Hvert enkelt fylke skal i samarbeid med kommunene lage en oversikt over eksisterende visningsrom og kunstarenaer og utvikle en strategi i forhold til nyetablering og oppgradering av rom for visuell kunst. Kulturhus, biblioteker og museer kan lokalt utvikles til gode arenaer for visuell kunst. Den enkelte fylkeskommune kan bidra til arenautvikling gjennom f eks tilskudd og andre tiltak.

2. Nordnorsk kunstmuseum kan ha en rolle som faglig rådgiver for bygging og oppgradering av visningsrom for visuell kunst og være samarbeidspartner for fylkeskommunene. Nordnorsk kunstmuseums ønske om å etablere filialer i Nordland og Finnmark støttes av de tre fylkeskommunene.
3. Nettverket av lokale arrangører (kunstforeninger m.fl.) må videreutvikles og profesjonaliseres. Kompetanseheving innen arrangørkunnskap og formidling vil være vesentlig. Ansvaret for koordinering og utvikling innen dette feltet legges som en oppgave til en av institusjonene i Den Nordnorske kulturavtalen

3.2. Kunst i offentlige rom

Det er en stadig økende interesse for kunst i offentlige rom, og stadig mer av samtidskunsten er orientert mot det stedsspesifikke og relasjonelle. Alternative arenaer for kunstformidling – som kunst i offentlige rom, stedsspesifikk kunst, bør tas i bruk i større skala.

Flere oppdrag med kunst i offentlig rom i Nord-Norge vil styrke både produksjon og formidling av visuell kunst. Utsmykkingsoppdrag er både meritterende og inntektsbringende for kunstnere, og kan også stimulere til bo og bli-lyst i landsdelen for kunstnere som engasjeres fra andre steder i landet. Det oppfordres til aktiv bruk av KORO (Kunst i offentlige rom).

Innsatsområde – kunst i offentlig rom

Fylkeskommunene og kommunene oppfordres til å benytte kunstnerisk kompetanse i utformingen av sosiale rom.

3.3. Utvikle turnéapparat og lokale arrangører

Vandrestillinger er en effektiv måte å nå ut til lokalsamfunnene. Flere produserer og turnerer utstillinger i dag. Det er behov for en styrking av turnéapparatet for på en mer effektiv måte å nå ut med flere utstillinger og kunstprosjekter i alle tre fylkene.

Fylkeskommunene i Nord-Norge ser behovet for en funksjon som spesielt skal bidra til å distribuere og formidle utstillinger for produsenter uten eget turnéapparat. Oppgaven med kompetanseheving for nettverket av lokale arrangører, innen arrangørkunnskap, formidling, media, markedsføring og publikumsbygging skal inngå som en del av oppdraget.

SKINN får ansvar for å videreføre og utvikle sin rolle som ressurs innen dette feltet som sitt landsdelsoppdrag.

Innsatsområder – turnéapparat

Turnéapparatet i Nord-Norge skal utvikles for å sikre at kunst vises og når ut til publikum i alle fylkene.

4. Styrke fagmiljøet gjennom kompetanseheving og faglige nettverk

Kunstmiljøet i Nord-Norge etterspør kompetanseheving innen flere felt, som utstillingsproduksjon og kuratering, publikumsutvikling, internasjonalisering og formidling. Det er også behov for kompetansehevende tiltak innen ”mindre” og mer spesifikke felt, så som bistand til å skrive søknader, markedsføring og lignende.

Fylkeskommunene i Nord-Norge ønsker å styrke funksjoner, og rendyrke mandat og oppgaver, ved eksisterende institusjoner og organisasjoner. Sterke nettverk mellom fagmiljøene skal sikre kompetanseutveksling og skape muligheter for samarbeidsprosjekter. Det er et mål at alle kunstinstitusjoner og -organisasjoner i Nord-Norge som mottar offentlig støtte skal inngå i nettverkssamarbeid.

Samtidig er det behov for at det arbeides strategisk med kompetanseheving gjennom kurs, konferanser og lignende. Kompetansehevende tiltak kan også gjennomføres i samarbeid med institusjoner eller kompetansenettverk.

Det etterspørres kompetanseheving innen en rekke felt, for eksempel: utstillingsproduksjon og kuratering, pedagogikk og formidling, publikumsutvikling, salg, utstillingsteknikk, kunstkritikk, internasjonalisering og samproduksjon, markedsføring og mediarbeid, søknadsskrivning, næringsetablering, prosjektledelse, videoredigering og data, med mer.

Det er også behov for nettbaserte bransjeoversikter med oversikt over kunstnere, aktuelle formidlere og foredragsholdere, visningsrom med mer

Fagmiljøene ønsker flere konferanser for faglig fordypning og utvikling, og som møteplasser for utveksle ideer og starte samarbeidsprosjekter. Nord-Norge har et potensial for å være en interessant arena for kunstdiskusjon og kunstpolitisk debatt. Allerede i dag har mange institusjoner og festivaler konferanser/faglig møteprogram. Disse kan styrkes.

4.1. Faglige kompetansenettverk generelt

Her kan vi lære av måten de nasjonale museumsnettverkene er etablert på (beskrevet i St.meld. nr.48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014). I forbindelse med museumsreformen ble det satt som mål at alle museer med statlige driftstilskudd skulle inngå i nasjonale museumsnettverk, basert på museenes funksjoner, fagområder og metoder.

Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner inviterer kunstaktørene i Nord-Norge til å danne, slutte seg til og utvikle kompetansenettverk.

Nettverksarbeidet skal forankres i institusjonene. Én institusjon i hvert nettverk skal ta hovedansvar for å utvikle og drive nettverket, etablere målsettinger og lage arbeidsplaner. Nettverket skal være basert på samarbeid og felles interesser. Nettverksansvarlig skal ikke kunne pålegge deltakerne i nettverket arbeidsoppgaver. En institusjon kan med fordel inngå i flere nettverk, og nettverkene kan samarbeide seg imellom. Alle aktører i nettverket skal ha en god faglig og økonomisk basis for å delta aktivt, med utgangspunkt i tildelte driftsmidler.

Eksempler på slike kunstnettverk kan være nettverk for visningsarenaer/arrangører, for utstillingsprodusenter, for formidling og kunstpedagogikk, for publikumsutvikling, for forvaltning av samlinger, for Artist in Residence-programmer/steder, for utdanning og videreutdanning, for internasjonale relasjoner, for kritikk, forskning og publisering.

Men det er vanskelig på forhånd å sette opp en ideell oversikt over aktuelle nettverk, og mange nettverk og samarbeidsformer finnes allerede.

Nettverkene konstituerer seg selv, men fylkeskommunene vil likevel peke på noen viktige fagfelt – i tillegg til produksjon og formidling – som kan gi kompetanseheving til landsdelen gjennom å etablere faglige nettverk.

Innsatsområde – faglige nettverk generelt

Alle institusjoner og organisasjoner som mottar statlig og fylkeskommunal støtte skal inngå i ett eller flere nordnorske kunstnettverk, samt i nasjonale nettverk der det er naturlig.

4.2. Museale oppgaver – samling, bevaring og formidling av samtidskunst

Det er et mål å styrke innkjøp, samling og bevaring av samtidskunst. Samling og bevaring av samtidskunst er et samfunnsansvar, og et grunnlag for forskning og formidling. Innkjøp er dessuten både inntektsbringende og meritterende for kunstnere. Nordnorsk kunstmuseum har katalogisert samlingen til Troms fylkeskommune, og det må vurderes om ikke museet kan ha en lignende rolle for andre offentlige samlinger i landsdelen.

Behov for teknisk konservering av kunstsamlinger i Nord-Norge må ivaretas. Både Nordnorsk kunstmuseum og RidduDuottarMuseat ønsker å etablere atelierer for teknisk konservering. Nordnorsk kunstmuseum bør ta et ansvar for en konserveringstjeneste av billedkunst for landsdelen. Samme institusjon bør ha et nettverksansvar i landsdelen for teknisk konservering og inngå i det nasjonale nettverket på dette området.

Innsatsområder – museale oppgaver

1. Landsdelsrådet ønsker at Nordnorsk kunstmuseum styrkes i sitt landsdelsdekkende ansvar innen innkjøp og forvaltning av samlinger, og at Nordnorsk kunstmuseum kan ta et overordnet ansvar når det gjelder forvaltning av offentlige samlinger i landsdelen (registrering, teknisk konservering m.m.).
2. Behov for teknisk konservering av kunstsamlinger må ivaretas. Nordnorsk kunstmuseum bør ha et landsdelsansvar for teknisk konservering av billedkunst, og også ta et nettverksansvar for teknisk konservering. RidduDuottarMuseat bør tilsvarende ta et ansvar for konserveringstjenester for samisk kunst og duoddji.
3. Landsdelsrådet vil støtte et tettere samarbeid med Staten og Nordnorsk kunstmuseum når det gjelder museets strategiske arbeid og landsdelsdekkende oppgaver.

4.3. Samisk kunst

Det finnes i dag flere kompetansemiljøer på samisk visuell kunst i Nord-Norge, flere av dem lokalisert i Karasjok. Her er både RidduDuottarMuseat med de samiske kunstsamlinger, Sámi Dáiddaguovddáš /Samisk kunstnersenter (SDG), Iver Jåks hus (kunstnerleilighet), og fra høsten 2011 Kunstsolen i Karasjok. I tillegg finnes blant annet Savio-museet i Kirkenes, forskningsmiljøene ved Universitetet i Tromsø, Stiftelsen Lásságámmi (etter Nils-Aslak Valkeapáá) og Riddu Riddu-festivalen i Kåfjord har også aktiviteter innen visuell kunst.

RiddoDuottarMuseat ønsker en betydelig økning i innkjøpsmidler, midler til oppstart av verksted for teknisk konservering samt nye lokaler for kunst. RiddoDuottarMuseat er finansiert gjennom Sametinget.

SDG/Samisk kunstnersenter er en aktiv arena for billedkunst og kunsthåndverk i Nord-Norge, og ønsker å styrke sitt fokus på kuraterte utstillinger samt på å formidle samisk kunst gjennom turnering av utstillinger, både i landsdelen, nasjonalt og internasjonalt.

Landsdelsrådet ønsker at samisk kunst må komme sterkere inn i Den kulturelle skolesekken, og at SDG/Samisk kunstnersenter tar et spesielt ansvar for dette. Landsdelsrådet ønsker at SDG/Samisk kunstnersenter skal ta et spesielt ansvar for formidling av samisk kunst i landsdelen, nettverksbygging og Den kulturelle skolesekken.

Det er videre ønskelig med et tettere samarbeid mellom aktørene i Karasjok og Universitetet i Tromsø (som forsker på samisk kunst) for å styrke forholdet mellom forskning og formidling gjennom utstillinger, publikasjoner og lignende. Det oppmuntres også til et større samarbeid mellom Nordnorsk kunstmuseum og RiddoDuottarMuseat.

Innsatsområder – samisk kunst

1. Aktørene oppmuntres til å etablere nettverk for samisk visuell kunst, som igjen inngår i aktuelle nasjonale og internasjonale nettverk.
2. SDG/Samisk kunstnersenter får et ansvar for et nettverk for samisk kunst i landsdelen. SDG/Samisk kunstnersenter vurderes tatt inn i Den nordnorske kulturavtalen med et spesielt ansvar for formidling av samisk kunst, (herunder i Den kulturelle skolesekken) og et ansvar for et nettverk for samisk kunst i landsdelen.
3. RiddoDuoattarMuseat tar et ansvar for konserveringstjenester for samisk kunst og duoddji.

4.4. Utdanning og videreutdanning

Nord-Norge har kunstutdanningsmuligheter på alle nivåer, fra kunstskoler for barn til studier (praktisk og teoretisk) på universitetsnivå.

Utdanningsinstitusjonene er grunnlag for å utvikle gode fagmiljøer, arbeidsplasser for kunstnere, kunstkritikk og refleksjon. Ikke minst bidrar utdanningsinstitusjonene til rekruttering til kunstmiljøet. Utdanningsinstitusjonene må være aktive deltakere i ulike nettverk for kompetanseheving i Nord-Norge.

For barn og unge finnes kommunale kunstskoler, den kulturelle skolesekken, ungdommens kulturmønstring og flere videregående skoler med estetiske fag.

Kunstskolen i Karasjok ble godkjent av Kunnskapsdepartementet i juli, starter opp med 20 elever høsten 2011.

Kunst- og filmfagskolen i Kabelvåg tilbyr toårig fagutdanning, og jobber for å kunne tilby treårig bachelorutdanning i samarbeid med universitetet i Bodø. Ønsker også å etablere Artist-in-Residence for gjestelærere og andre.

Kunstakademiet, Universitetet i Tromsø utdanner kunstnere på høyt nivå, med bachelor i samtidskunst. Arbeider prosjektorientert slik at studentene også lærer å kuratere utstillinger.

Kunstvitenskapelig fakultet, Universitetet i Tromsø tilbyr studier i *kunstvitenskap* (arkitektur, maleri og skulptur, kunsthåndverk, visuell kultur) fra bachelor til og phd, mens bachelorprogrammet. *Kunst- og kulturformidling* underviser for eksempel i publikumsutvikling (et emne som også kan tas som delemne).

Innsatsområder – utdanning og videreutdanning

1. Utdanningsinstitusjonene oppfordres til å spille en aktiv rolle i kompetansenettverkene.
2. Det bør etableres nettverk for kunstutdanning og kunstpedagogikk. Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen knyttes til nettverket.
3. Kunstakademiet, Universitetet i Tromsø, må likestilles med de øvrige tre kunstakademiene i landet.

4.5. Stimulere og styrke kunstkritikken

I dag er det få aktive kritikere i Nord-Norge, og nordnorske utstillinger og festivaler oppnår lite oppmerksomhet og kritikk i riksdekkende medier. En styrket kunstkritikk og publikasjonsvirksomhet vil gi økt oppmerksomhet om nordnorsk kunstliv, kunnskap, teoretisk refleksjon og offentlig samtale omkring kunsten. En levende kunstkritikk er i seg selv en møteplass for faglig utvikling.

Innsatsområder – kunstkritikk

1. Fagmiljøene oppfordres til å opprette et forum for kunstkritikk, for eksempel i et samarbeid mellom institusjonene i Tromsø (kunstvitenskap, akademiet, museet, kunstforeningen m.fl.). Virksomhet kan være skrivekurs, kritikerseminarer, publikasjoner og lignende.
2. Kritikere og kunstsribenter skal kunne søke om midler fra det nye finansieringsprogrammet for å utøve kunstkritikk i landsdelen.

4.6. Artist in Residence (AiR)

Fylkeskommunene ønsker å styrke fagmiljøer og internasjonal kunstnerutveksling ved å sette fornyet fokus på Artist in Residence-programmer. Kunstnerutveksling og gjesteatelier bidrar til å skape sterke, levende fagmiljøer, til kompetanseheving og internasjonalisering.

Det er i dag gjesteatelierer i alle tre fylkene. Fylkeskommunene i Nord-Norge ønsker å utvikle AiR-program for norske og utenlandske kunstnere som ønsker arbeidsopphold i Nord-Norge. Residensene må også være åpne for kuratorer, forskere og kritikere, og bør tilbys for kortere perioder, for eksempel fra to uker til ett år, for å sikre bevegelse og nyskaping.

Kunstnerutvekslingsprogrammer bør utvikles i tilknytning til eksisterende, større fagmiljøer (akademiet, kunst- og filmfagskolen, festivaler og lignende), som har behov for gjesteatelierfunksjon og som kan ivareta vertskapsfunksjonen. Det kan også knyttes

samarbeid opp mot den lokale kunstforening og lignende. Det må være verksted og visningsrom i tilknytning til residensene, og det må knyttes reisestipend til programmene.

Innsatsområder – AiR

1. Identifisere og drifte nettverk av AiR i Nord-Norge som kan inngå i nasjonalt og internasjonalt nettverk. Det skal satses på felles markedsføring av residensordningene. Ansvar for å drifte nettverket lokaliseres til High North AiR Cluster ved Troms fylkeskultursenter. Nettverksansvarlig skal samarbeide aktivt med OCA – Office for Contemporary Art, Kulturkontakt Nord, aktører i Barentsregionen, og andre residens- og stipendprogrammer
2. Fylkeskommunene utarbeider en strategi(er) for videreutvikling av residenser og kunstnerutvekslingsprogrammer, i sine respektive fylker ,i samarbeid med nettverksansvarlig.
3. AiR-programmene bør ha tilknyttet stipend – både for opphold ved nordnorsk kunstnerresidens og for opphold ved utenlandsk institusjon der invitasjon foreligger. Det skal vurderes hvorvidt en slik stipendordning skal knyttes til finansieringsprogrammet.

Chris Reddy, graffitimaleri på container 2007. // ParkArt (Bodø) 2007, Den nordnorske kunstutstilling 2008. // Foto: Kjersti Solberg Monsen

5. Internasjonalisering

Et av målene i den nordnorske kulturavtalen er at det skal ”skapes, produseres og vises visuell kunst på internasjonalt nivå i landsdelen”. Med dette menes at man skal skape og formidle kunst av så høy kvalitet at den også er interessant på en internasjonal arena.

Det produseres mye kunst av høy kvalitet i Nord-Norge. Kunstprosjekter som Skulpturlandskap Nordland, Barents Spektakel og LIAF bidrar til å styrke Nord-Norges internasjonale posisjon. Store kunstbegivenheter er viktig for å oppnå internasjonal oppmerksomhet. Det har vært fremsatt ideer om for eksempel en ny triennale som tar i bruk hele det nordnorske kunstnettverket (kalt ”Thule Triennale”), og en idé om å søke om å få den europeiske samtidskunstbiennalen Manifesta til Tromsø.

Men også mindre og smalere produksjoner kan selvsagt være interessante i en internasjonal sammenheng. Dagens kunstnere knytter seg oftere opp mot internasjonalt kunstliv enn tidligere, og internasjonal kulturutveksling er for mange en forutsetning for egen kunstnerisk utvikling. Den internasjonale kontakten går gjennom uformelle og private nettverk som etableres på internasjonale konferanser, festivaler og lignende.

Kunstscenen i Nord-Norge skal styrkes gjennom bevisst satsning på internasjonale kunstprosjekter, festivaler og Artist in Residence-program. Det er behov for å finne treffsikre støtterordninger for å sikre internasjonal kunstnerutveksling, møteplasser og distribusjon av utstillinger med internasjonal profil. Langsiktighet er ofte en forutsetning for vellykket internasjonalt samarbeid. Trygg økonomi for institusjoner og organisasjoner – til reiser og programutvikling – vil derfor kunne styrke internasjonalisering. Det koster å ferdes på den globale kunstscenen.

Støtteordninger spesifikt beregnet på internasjonale samarbeidsprosjekter skal brukes aktivt – for eksempel BarentsKult, Barentssekretariatets kulturprogram for norsk-russisk samarbeid, Kulturkontakt Nord, EUs kulturprogram og lignende.

Innsatsområder – internasjonalisering

1. Det skal kunne søkes produksjonsstøtte til nyskapende kunstprosjekter som formidles internasjonalt, og til internasjonale møteplasser for visuell kunst i Nord-Norge, som konferanser, festivaler, biennaler og lignende større begivenheter, fra det nye finansieringsprogrammet. Jfr. strategipunkt 1.
2. Det bør etableres kompetansenettverk mellom institusjoner som har potensial for internasjonalt gjennomslag, som sammen kan skape gode strategier for langsiktig og målrettet arbeid for internasjonal profilering, kompetanseutveksling og samarbeid. Nettverket kan også medvirke til at nordnorske aktører finner samarbeidspartnere i utlandet.
3. AiR-programmene skal stimulere til internasjonal kunstnerutveksling.
4. Eksisterende ordninger som EUs kulturprogram, BarentsKult, Nordisk kulturfond og Kulturkontakt Nord skal brukes aktivt. Interregprogrammene kan også nyttes til kulturformål.
5. BarentsKult opprettholdes som finansieringskilde for samarbeidsprosjekter mellom Norge og Russland. ”Målsetningen for BarentsKult er å bidra til realiseringen av større kunst- og kulturprosjekter i norsk og russisk del av Barentsregionen.

Programmet skal stimulere økningen av gode, nyskapende kunst- og kulturfaglige prosjekter [...]”.

6. Som ledd i å styrke arenaen for internasjonalisering på kunstscenen vurderes det å ta Pikene på broen inn i Den Nordnorske kulturavtalen med landsdelsdekkende oppgaver knyttet til arenavikling, kompetanse og ressurser på internasjonalt kunstsamarbeid.

Amund Sjølle Sveen, *United States of Bartents*, performance, 2007. // Premiere under Barents Spektakel, Kirkenes i 2007, Den Nordnorske kunstutstilling 2008. // Foto: ASS

Ina Otzko; *NEWS*, installasjon mixed media 2011. // Et prosjekt av Nordnorsk kunstnersenter, gjennomført på Bartents Spektakel, Kirkenes. // Foto: IO

6. Stimulere flere etableringer av kunstnerisk næringsvirksomhet

Det er et mål at det skal bli lettere å etablere seg som kunstner i Nord-Norge, og at det skal etableres flere kulturnæringsarbeidsplasser.

En stadig større del av økonomien i samfunnet knyttes til varer og tjenester som skal gi opplevelser og skape identitet. I dette bildet er kulturnæringene sentrale. Kunst, design og opplevelsesindustri utgjør en viktig faktor i den økonomiske utviklingen både i Norge og internasjonalt. Prognoser tilsier at denne utviklingen vil fortsette, næringen har derfor et betydelig utviklingspotensial

Kulturnæringsstrategi handler om å skape og tilrettelegge for næringsutvikling og arbeidsplasser innen kulturnæring. I dette dokumentet defineres det en kulturpolitisk strategi som et viktig grunnlag for utviklingen av kulturnæring. Strategien må likevel suppleres med næringspolitisk virkemidler som er målrettet og relevant for utfordringer og behov i kulturnæringa.

Det arbeides med tilrettelegging for utvikling av kulturnæring i alle tre fylkeskommuner. Nordland Fylkeskommune har vedtatt en handlingsplan for kulturnæringer, hvor man blant annet ser på kunst og kultur innefor et utvidet verdiskapningsbegrep, og som en ressurs for næringsutvikling. Finnmark fylkeskommune lanserte høsten 2003 visjonen om at fylket innen 2014 skulle ha 500 flere kulturarbeidsplasser. Det er i dag større vekst i de kreative næringene i Finnmark enn i landet for øvrig. Finnmark har opprettet et investeringsfond med låne- og investeringsordninger. INTRO – fond for kulturnæringen i Tromsø drives av Tromsø kommune som et pilotprosjekt med midler fra RDA Tromsø og Staten. INTRO skal bidra til profesjonalisering, produksjon og distribusjon i kulturnæringene i Tromsø-regionen.

Det ligger et potensial for kommunene i å støtte kunstnere med arbeidsmuligheter (verksted, fellesverksted) med rimelig/gratis husleie. Dette gjelder særlig kunstnere i etableringsfasen. Kommunene har likeledes et stort potensial i å utvikle gjesteatelierer, kunstnerisk relaterte arbeidsplasser, visningsrom osv.

Det er samtidig et gjennomgående behov for å bygge opp et kompetent kunstmarked og å øke salgskompetanse hos kunstforeninger og gallerier. Det kan også være behov for å bistå kjøpere, som for eksempel bedrifter og kommuner, med kunstkompetanse ved innkjøp.

Innsatsområder – kunstnerisk næringsvirksomhet

1. Det arbeides med kunstnerisk næringsvirksomhet på regionalt nivå i alle tre fylkeskommuner. Dette arbeidet videreføres i de enkelte fylkene.
2. På nasjonalt nivå bør det legges til rette for virkemiddelsystemer som i større grad ivaretar kunstfeltets behov for et bredere verdiskapningsbegrep for kulturnæringene.
3. Kunstmarkedet må styrkes. Offentlig og private virksomhet oppfordres til å kjøpe kunst av profesjonelle utøvere.

6.1. Kunstnerisk tilknyttede arbeidsplasser

De fleste kunstnere livnærer seg med annet inntektsgivende arbeid ved siden av kunstnerisk virke. Det må være et mål å tilrettelegge for kunstrelatert, inntektsgivende arbeid, der

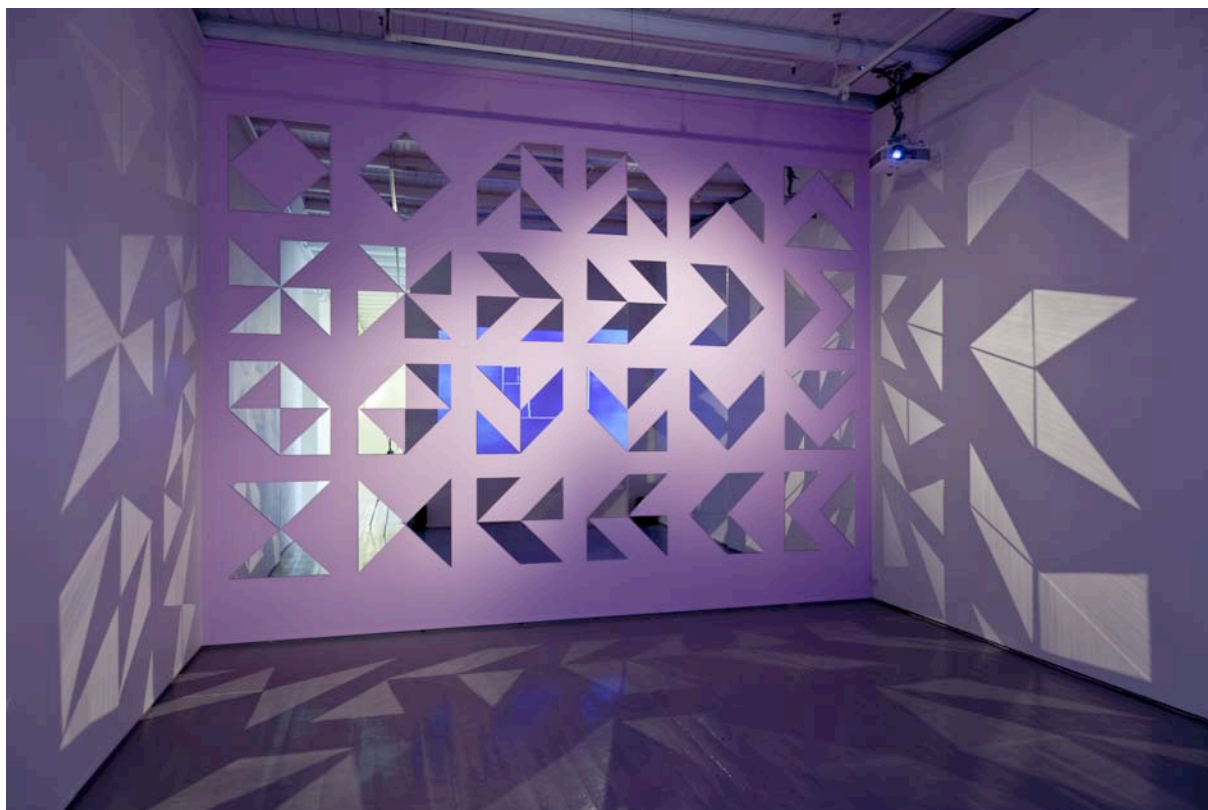
yrkesgruppens faglige kompetanse kan komme flere til gode. Kunstnerisk tilknyttete arbeidsområder kan være for eksempel:

- Den kulturelle skolesekken
- Lærer i grunnskolen og videregående skole, samt i kunst- og kulturskoler
- Gjestelærer ved Kunst- og filmfagskolen i Kabelvåg og ved Akademiet i Tromsø
- Formidlingsoppdrag ved lokale kunstutstillinger
- Arbeid i kunstinstitusjoner
- Ressurs i stedsutviklingsprosjekter og i lokalt og regionalt planarbeid
- Konsulent i utsmykkingsoppdrag
- Foredrag i forbindelse konferanser, artist talks osv.

Mange savner den tidligere aspirantordningen til Norsk kulturråd, der nyutdannede kunstnere kunne jobbe halv tid i en institusjon og halv tid med egen kunst. Institusjonen får arbeidskraft, og kunstneren får utviklet sin kompetanse. En ny traineeordning bør vurderes.

Innsatsområder – kunstnerisk tilknyttete arbeidsområder

Landsdelsrådet foreslår at Kulturdepartementet vurderer en ordning med kunstnertrainees i kunstinstitusjonene. En slik ordning vil virke kompetansehevende og skape arbeidsplasser.

Joseline Lyche: *The 2 x 2 Case (Diamond Theorem)*, 2010. // Tromsø Kunstforening. Fra prosjektet Uten ramme: Nye rom, 2010 – 2011. Produsert av SKINN i samarbeid med Tromsø kunstforening. // Foto: Frank Ludvigsen

Takk til Nordnorsk kunstnersenter, SKINN, Den Nordnorske kunstutstilling og ParkART for velvillig bruk av fotografier.

